

27. 8. 2009

ID: 57853

Ohrožení pod vlivem návykové látky

Ustanovení § 201 odst. 1 tr. zák. podmiňuje trestní odpovědnost stavem vylučujícím způsobilost k výkonu zaměstnání nebo jiné činnosti, při kterých by mohl pachatel ohrozit život nebo zdraví lidí nebo způsobit značnou škodu na majetku. Na takový stav lze sice usuzovat především z množství alkoholu v krvi řidiče, ale není-li tento údaj k dispozici, je namísto stav vylučující způsobilost vyvodit ze souhrnu ostatních okolností, pokud takový závěr dovolují.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 3 Tdo 509/2009, ze dne 13.5.2009)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v neveřejném zasedání o dovolání nejvyšší státní zástupkyně podaném v neprospěch obviněného P. K., proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 21. 10. 2008, sp. zn. 5 To 548/2008, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Městského soudu v Brně pod sp. zn. 95 T 121/2008, tak, že podle § 265k odst. 1, odst. 2 tr. ř. se zrušuje usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 21. 10. 2008, sp. zn. 5 To 548/2008, a usnesení Městského soudu v Brně ze dne 8. 8. 2008, sp. zn. 95 T 121/2008, jakož i další rozhodnutí na ně obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. se věc přikazuje Městskému soudu v Brně k novému projednání a rozhodnutí.

Z odůvodnění :

Usnesením Městského soudu v Brně ze dne 8. 8. 2008, sp. zn. 95 T 121/2008 byla věc obviněného P. K. podle § 222 odst. 2 tr. ř. postoupena O. ú. v H., okres V., neboť nebylo shledáno, že jde o trestný čin, avšak zažalovaný skutek by mohl být jiným orgánem posouzen jako přestupek.

Podle podané obžaloby se měl obviněný P. K. dopustit trestného činu ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 201 odst. 1, 2 písm. c) tr. zák. tím, že

dne 15. prosince 2007 v 17.30 hod. řídil nákladní motorové vozidlo tov. zn. Mercedes Benz 310 D v B. po vozovce P. n. a při couvání na parkovišti u Č. p. ve směru k tržnici nacouval vlivem nepozornosti a v době, kdy jeho schopnost k řízení vozidla byla snížena požitím alkoholu zadní částí jím řízeného vozidla do dopravní značky B1 „Zákaz vjezdu všech vozidel v obou směrech“, došlo k poškození dopravní značky - vylomení sloupku z ukotvení a dále došlo k poškození zadního nárazníku na vozidle Mercedes Benz, řidič se podrobil orientační dechové zkoušce na alkohol přístrojem Dräger s výsledkem 1,34 g/kg alkoholu v dechu.

Proti usnesení soudu prvního stupně podal státní zástupce Městského státního zastupitelství v B. stížnost, o které rozhodl ve druhém stupni Krajský soud v Brně usnesením ze dne 21. října 2008, sp. zn. 5 To 548/2008, jímž tuto stížnost podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. jako nedůvodnou zamítl.

Proti tomuto usnesení podala nejvyšší státní zástupkyně dovolání v neprospěch obviněného s rekapitulací skutkových zjištění a následnou argumentací.

Podle ní usnesením Krajského soudu v Brně, sp. zn. 5 To 548/2008, ze dne 21. 10. 2008, byl naplněn dovolací důvod zakotvený v ustanovení § 265b odst. 1 písm. l) alinea druhá trestního řádu, neboť tímto usnesením bylo rozhodnuto o zamítnutí řádného opravného prostředku proti usnesení o postoupení věci jinému orgánu [§ 265a odst. 2 písm. d) trestního řádu] a v řízení předcházejícím byly

dány důvody dovolání dle § 265b odst. 1 písm. f), g) trestního řádu, jelikož bylo rozhodnuto o postoupení věci jinému orgánu, aniž byly splněny podmínky pro takové rozhodnutí, a rozhodnutí soudu prvního stupně spočívá na nesprávném právním posouzení skutku.

Usnesením Městského soudu v Brně ze dne 8. 8. 2008, sp. zn. 95 T 121/2008, bylo ve věci obviněného P. K. podle § 222 odst. 2 trestního řádu rozhodnuto o postoupení věci Obecnímu úřadu v H., okres V. s odůvodněním, že nebylo prokázáno, že jde o trestný čin, nýbrž o skutek, jež by mohl být jiným orgánem posouzen jako přestupek, a to ve věci trestného činu ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 201 odst. 1, 2 písm. c) tr. zák.

Své rozhodnutí odůvodnil soud prvního stupně tím, že obviněný se nepodrobil zkoušce na krev a hladina alkoholu v krvi tak nemohla být zjištěna metodami, které jsou pro jednoznačnost tohoto výsledku nutné. Soud odkázal na konstantní judikaturu v souladu s poznatky lékařské vědy s tím, že ani nadprůměrně disponovaný řidič motorového vozidla není schopen jej bezpečně řídit, dosáhne-li hladina alkoholu v jeho krvi nejméně 1 g/kg. Dále soud odkázal na dokazování s tím, že sám obviněný uvedl, že by vypil maximálně 2-3 dvanácti stupňová piva v průběhu několika hodin, ale nepil žádný tvrdý alkohol. Tato výpověď sice byla v rozporu s výpověďmi některých svědků, kteří uváděli, že obviněný pil tvrdý alkohol, konkrétně slivovici. Soud však s ohledem na to, že se dle jeho názoru nepodařilo prokázat, že by obviněný byl ve stavu vylučujícím způsobilost bezpečně řídit motorové vozidlo, věc postoupil podle § 222 odst. 2 trestního řádu místně příslušnému Obecnímu úřadu v H., okres V.

Proti tomuto usnesení podal státní zástupce Městského státního zastupitelství v B. stížnost, která byla usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 21. 10. 2008, sp. zn. 5 To 548/2008, podle § 148 odst. 1 písm. c) trestního řádu zamítnuta jako nedůvodná.

Druhoinstanční soud se přitom ztotožnil s názorem soudu prvního stupně ohledně množství obviněným zkonsumovaného alkoholu a v návaznosti na to i ohledně stavu vylučujícím způsobilost obviněného bezpečně řídit motorové vozidlo. Dospěl k závěru, že pro státním zástupcem tvrzené stanovisko není opora ani ve výpovědích svědků, kteří sice viděli obviněného u svého stánku pít i tvrdý alkohol, avšak nejsou schopni jeho množství kvantifikovat ani časově ho zařadit. Za této situace dle názoru krajského soudu nespécifická dechová zkouška obviněného na množství alkoholu v jeho krvi, která ani nebyla opakována, byť byla naměřena hodnota přesahující jeden g/kg alkoholu, stojí ve vztahu k právní kvalifikaci stanovené státním zástupcem zcela osamoceně. Konstatoval, že v jednání obviněného nelze dovodit spáchání žalovaného trestného činu, avšak je možné toto posoudit příslušným správním orgánem pouze jako přestupek.

Nejvyšší státní zástupkyně ve svém dovolání dále zdůrazňuje, že postup předpokládaný ustanovením § 222 odst. 2 trestního řádu přichází v úvahu tehdy, jestliže soud shledá, že nejde o trestný čin, avšak žalovaný skutek by mohl být jiným orgánem posouzen jako přestupek. V posuzovaném případě však podle ní podmínky pro postoupení věci jinému orgánu splněny nebyly. Je třeba vycházet ze skutkového zjištění soudů, zejména pak z protokolu o nehodě v silničním provozu, ze kterého je zřejmé, že jako účastník dopravní nehody byl označen právě obviněný P. K. Při dopravní nehodě došlo k poškození dopravní značky a řidič se podrobil dechové zkoušce na alkohol přístrojem Dräger s výsledkem 1,34 g/kg alkoholu s tím, že se odmítl podrobit lékařskému vyšetření a následnému odběru krve k objektivnímu zjištění míry ovlivnění alkoholem. K nehodě mělo dojít v 17:30 hodin a ke kontrole řidiče dechovým přístrojem v 17:55 hodin. Je tedy možno souhlasit s tím, že alkohol u řidiče byl zjištěn toliko orientační dechovou zkouškou, ale nelze spolehlivě dovodit, že by výsledek uváděným dechovým analyzátozem přístroje Dräger odpovídal skutečné koncentraci alkoholu v krvi řidiče.

V této souvislosti však nejvyšší státní zástupkyně poukazuje na ustálenou judikaturu (rozhodnutí

Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. 5 Tz 202/99, 3 Tdo 1215/2007 a 5 Tdo 874/2007), kdy Nejvyšší soud již v minulosti vyslovil názor, že množství alkoholu v krvi je možno zjišťovat z dechové zkoušky, pokud byla provedena přístrojem umožňujícím obsah alkoholu kvantifikovat. Ani ustálená judikatura přitom nehovoří o tom, že by množství alkoholu v krvi obviněného muselo být zjištěno s absolutní přesností.

Pro posouzení skutku jako trestného činu ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 201 odst. 1 trestního zákona totiž postačí, pokud bude obsah alkoholu stanoven v určitém rozmezí a spodní hranice tohoto rozmezí bude mít hodnotu 1 g/kg alkoholu. Úvahám nižších soudů ohledně nepřesnosti přístroje Dräger a potažmo nepoužitelnosti výsledku jím provedených zkoušek by bylo možno přisvědčit toliko v situaci, pokud by naměřený výsledek hraničil s hodnotou 1 g/kg alkoholu. V posuzovaném případě však výsledek zmiňované dechové zkoušky je 1,34 g/kg alkoholu (tedy hodnota nikoli hraniční) a také případná chyba by musela představovat hodnotu nejméně 0,34 g/kg alkoholu.

Dovolatelka zmiňuje i odbornou studii srovnání výsledků tohoto dechového analyzátoru s výsledky krevního rozboru specifickými metodami. Z této studie vyplývá, že dovolené chyby při ověřování analyzátoru alkoholu v dechu jako stanovených měřidel činí pro rozsah měření do 0,40 mg/l, 0,02 mg/l a pro rozsah měření přes 0,40 mg/l 5 % změřené hodnoty. V posuzované věci vzaly oba soudy za prokázaný výsledek dechové zkoušky 1,34 g/kg alkoholu.

V dovolání se také poukazuje na skutečnost, že výsledek zmiňované dechové zkoušky nestojí osamocen, nýbrž je podpořen dalšími ve věci provedenými důkazy – zejména výpověďmi svědků. Svědek J. S. hovoří o tom, že obviněného viděl předtím pít alkohol a poté, co ho vytáhl z vozidla a držel jej do doby, než byl předán policii, byl z jeho dechu cítit alkohol a projevoval se podnapilým způsobem. Stav vylučující způsobilost dokládá i poškození dopravní značky. Rovněž tak svědek V. R. poukázal na to, že viděl obviněného pít alkohol, když neuvádí přesné množství, nicméně popisuje obviněného jako agresivního s tím, že byl cítit alkoholem.

Dovolání dále tvrdí, že je obecně známo, že množství alkoholu v krvi v hodnotě vyšší než 1 g/kg alkoholu způsobuje u řidiče zpomalené reakce a vylučuje tak jeho způsobilost řízení. Je rovněž tak pravdou, že dechová zkouška je zkouškou toliko orientační a jediným objektivním vyšetřením přítomnosti alkoholu v krvi je provedení rozboru krve, zejména zkouškou plynové chromatografie, to ale v konkrétním případě provedeno nebylo pro neposkytnutí součinnosti obviněným. Je ovšem třeba zdůraznit, že výsledek provedené dechové zkoušky nebyl nikterak hraniční s ustálenou hranicí 1 g/kg alkoholu a nadto je podpořen i o výslechy svědků.

Podle názoru nejvyšší státní zástupkyně, pokud bylo jednání obviněného P. K. posouzeno pouze jako přestupek s tím, že rozhodnutí prvoinstančního soudu zůstalo přes stížnost státního zástupce nezměněno, došlo tím k zamítnutí řádného opravného prostředku proti usnesení uvedenému v ustanovení § 265a odst. 2 písm. d), aniž byly splněny podmínky stanovené zákonem pro takové rozhodnutí.

Ze všech shora uvedených důvodů dovolatelka navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 265k odst. 1, 2 trestního řádu zrušil usnesení Krajského soudu v Brně i rozhodnutí Městského soudu v Brně a podle § 265l odst. 1 trestního řádu věc přikázal Městskému soudu v Brně k novému projednání a rozhodnutí.

Obviněný se do data neveřejného zasedání Nejvyššího soudu k věci dle § 265h odst. 2 tr. řádu k dovolání nevyjádřil.

Na tomto místě Nejvyšší soud připomíná, že dovolání jako mimořádný opravný prostředek lze podat výlučně z důvodů uvedených v ustanovení § 265b tr. ř. Bylo tedy nezbytné posoudit, zda uplatněné dovolací důvody v dané věci jsou těmi, které lze považovat za důvody uvedené v citovaném

ustanovení zákona, bez jejichž existence nebylo možno provést přezkum napadeného rozhodnutí.

Důvodem dovolání podle ustanovení § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. je existence vady spočívající v tom, že bylo rozhodnuto o zamítnutí nebo odmítnutí řádného opravného prostředku proti rozsudku nebo usnesení uvedenému v § 265a odst. 2 písm. a) až g) tr. ř., aniž byly splněny procesní podmínky stanovené zákonem pro takové rozhodnutí nebo byl v řízení mu předcházejícím dán důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. a) až k) tr. ř. Předmětný dovolací důvod tedy dopadá na případy, kdy došlo k zamítnutí nebo odmítnutí řádného opravného prostředku bez věcného přezkoumání a procesní strana tak byla zbavena přístupu ke druhé instanci, nebo byl-li zamítnut řádný opravný prostředek, ačkoliv již v předcházejícím řízení byl dán některý se shora uvedených dovolacích důvodů.

Důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. f) tr. ř. je dán tehdy, jestliže bylo rozhodnuto o postoupení věci jinému orgánu, ačkoliv pro takový postup nebyly splněny zákonné podmínky. Tento dovolací důvod lze spatřovat např. v tom, že soud druhého stupně rozhodl o postoupení věci jinému orgánu k rozhodnutí o přestupku, jiném správním deliktu či kárném provinění, přestože se jedná o trestný čin, nebo že v době rozhodování odvolacího soudu nelze již takové jednání jako přestupek, jiný správní delikt či kárné provinění projednat, neboť uplynula zákonná lhůta (např. § 20 zákona o přestupcích č. [200/1990 Sb.](#)), a proto měl soud obžalovaného zprostit obžaloby podle § 226 písm. b) tr. ř.

S ohledem na výše uvedený obsah dovolacích důvodů je zřejmé, že dovolatelka uplatnila dovolání právně relevantně. Nejvyšší soud tak přezkoumal zákonnost a odůvodněnost rozhodnutí a dospěl k následujícím závěrům.

Obecně lze konstatovat, že pro posouzení skutku jako trestného činu ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 201 odst. 1 tr. zák. postačí, bude-li obsah alkoholu v krvi řidiče stanoven v určitém rozmezí, přičemž spodní hranice tohoto rozmezí překročí hodnotu 1 ‰, neboť dle poznatků lékařské vědy není žádný, byť nadprůměrně disponovaný řidič, schopen s takovým množstvím alkoholu v krvi bezpečně řídit motorové vozidlo. Nicméně ani v případě, pokud by byla hladina alkoholu v krvi nižší než 1 ‰, nelze bez dalšího dovodit, že se řidič nenacházel ve stavu vylučujícím zmíněnou způsobilost. Každé ovlivnění alkoholem totiž snižuje způsobilost řidiče k řízení motorového vozidla, jelikož řidič není schopen správných a včasných vjemů a pohotových reakcí na situace vznikající v dopravním provozu. Stav vylučující způsobilost je tak třeba v každém konkrétním případě zjišťovat a dokazovat. Vždy proto bude nutno provést další důkazy, jako např. svědecké výpovědi spolujezdců, zasahujících policistů, lékařů a dalších osob, které mohou podat informace o chování řidiče, o způsobu jeho jízdy. Bude pak věcí soudu v rámci volného hodnocení důkazů, aby zvážil, k jak významnému snížení řidičových schopností došlo a zda byl či nebyl schopen bezpečně řídit motorové vozidlo.

Jak plyne z důkazů, které provedl soud prvního stupně, obviněný nebyl způsobilý bezpečně řídit motorové vozidlo, přičemž byla bezpečně vyvrácena jeho obhajoba, že v rozhodné chvíli řidičem nebyl. Zde stačí odkázat na odůvodnění rozhodnutí soudů obou stupňů. Nejvyšší soud současně zdůrazňuje, že výrazné ovlivnění řidičských schopností obviněného bylo potvrzeno i svědky J. S. a P. K., kteří ho viděli požívat alkohol a popsali příznaky ovlivnění jeho chování požitým alkoholem. Ostatně obviněný sám způsobem svého manévrování s vozidlem (nebezpečí kolize s jiným vozidlem, poté téměř najetí na svědky a nakonec vyvrácení fixované dopravní značky) významné, řidičsky diskvalifikující alkoholové ovlivnění prokázal. Orientační dechová zkouška tedy nebyla v tomto případě jediným osamoceným usvědčujícím důkazem.

Jestliže obviněný přesto vědomě vykonával činnost, při které by mohl ohrozit život nebo zdraví lidí nebo způsobit značnou škodu na majetku, a to ve stavu vylučujícím jeho způsobilost, který si přivodil vlivem návykové látky, naplnil svým jednáním všechny zákonné znaky skutkové podstaty trestného činu ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 201 odst. 1 tr. zák. Závěry soudu prvního stupně, že

řidič, který se podrobí dechové zkoušce s pozitivní výsledkem, ale následně odmítne odborné lékařské vyšetření zjišťující obsah alkoholu v krvi, je beztrestný, nelze akceptovat. Neexistence výsledku krevní zkoušky na množství alkoholu v krvi (za situace, kdy se obviněný v rozporu se svými povinnostmi vyplývajícími z § 5 odst. 1 písm. f/ zákona č. [361/2000](#) Sb., o silničním provozu, odmítl podrobit odběru krve) totiž zásadně nebrání tomu, aby mohl být jinými důkazy zjištěn stav řidičovy nezpůsobilosti k řízení motorového vozidla. Taktéž není možné bez dalšího odmítnout důkazní význam výsledku dechové zkoušky na alkohol. I když je dechová zkouška považována pouze za orientační a dosavadní soudní praxe její výsledek pokládá za toliko podpůrný důkaz, nelze její výsledek zcela ignorovat. To platí především za situace, kdy byla dechová zkouška provedena přístrojem, který umožňuje určitou kvantifikaci zkonsumovaného alkoholu a zaznamenání tohoto údaje a jehož míra nepřesnosti neznehodnocuje výsledek zkoušky natolik, aby po jeho srovnání se skutečnostmi vyplývajícími z ostatních důkazů nebylo možné učinit spolehlivý závěr o stupni ovlivnění alkoholem. Nelze tudíž výsledek dechové zkoušky odmítnout jen z toho důvodu, že přístroj (Dräger) je zatížen určitou nepřesností, pokud výsledek odpovídá ostatním důkazům (výpovědím svědků popisujícím chování obviněného a způsob jeho jízdy). K tomu Nejvyšší soud poznamenává, že znalec z oboru soudního lékařství nedisponuje požadovanou odborností k posuzování míry přesnosti zmíněného přístroje. Takovou kompetenci má ústav či znalec zabývající se zkoumáním míry přesnosti získávaných údajů z hlediska fyzikálně či chemicky technického (atest). Trestní stíhání pro zmiňovaný trestný čin proto není vyloučeno, nepodaří-li se objektivně zjistit zcela přesné množství alkoholu v krvi řidiče. Jak již bylo řečeno výše, ustanovení § 201 odst. 1 tr. zák. totiž podmiňuje trestní odpovědnost stavem vylučujícím způsobilost k výkonu zaměstnání nebo jiné činnosti, při kterých by mohl pachatel ohrozit život nebo zdraví lidí nebo způsobit značnou škodu na majetku. Na takový stav lze sice usuzovat především z množství alkoholu v krvi řidiče, ale není-li tento údaj k dispozici, je namístě stav vylučující způsobilost vyvodit ze souhrnu ostatních okolností, pokud takový závěr dovolují.

V projednávané věci však soudy nepřisuzovaly větší význam tomu, že podle svědeckých výpovědí jevil obviněný zjevné známky požití alkoholu, vůbec v této souvislosti nehodnotily způsob jeho jízdy, kdy během minimální doby opakovaně hrozila kolize. Jednostranně uvěřily tvrzení obviněného o množství požitého alkoholu a to přesto, že v dalších částech jeho výpověď samy vyhodnotily jako nepravdivou.

Skutkový základ, který měly soudy obou stupňů na podkladě provedeného dokazování k dispozici, přitom nedovoloval právní závěr, že jednání obviněného není trestným činem podle § 201 odst. 1 tr. zák. Nejvyšší soud proto obě uvedená usnesení zrušil a přikázal Městskému soudu v Brně, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

V rámci nového projednání věci Městský soud v Brně musí znovu pečlivě vyhodnotit všechny provedené důkazy, zaměřit se na to, zda se obviněný v inkriminovanou dobu nacházel ve stavu vylučujícím způsobilost k řízení motorového vozidla, a to nejen s přihlédnutím k prokázané hladině alkoholu v jeho krvi, ale i k důkazům charakterizujícím jeho chování bezprostředně před jízdou a způsob jeho jízdy, a pak posoudí, zda se dopustil trestného činu ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 201 odst. 1 tr. zák. či nikoli. V novém řízení bude soud povinen postupovat v souladu s právním názorem, který k projednávaným právním otázkám vyslovil Nejvyšší soud (§ 265s odst. 1 tr. ř.).

Další články:

- [Předávací vazba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Trestní odpovědnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Oběť trestného činu](#)
- [Dohoda o vině a trestu](#)
- [Zajištění nároku poškozeného](#)
- [Práva obviněného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vydání příkazu k dodání do výkonu trestu](#)
- [Neoprávněná činnost pro cizí moc](#)
- [Kvalifikace skutku](#)
- [Odnětí věci rozhodujícímu soudci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhradní trest](#)